

**UCHWAŁA NR XLIX/370/2023
RADY MIEJSKIEJ W RUDNIKU NAD SANEM**

z dnia 22 grudnia 2023 r.

**w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób
Doznających Przemocy Domowej na lata 2024 - 2027 dla Gminy i Miasta Rudnik nad Sanem**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2023 r. poz. 40 z późn. zm.), art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2023 r. poz. 901 z późn. zm.), art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz. U. z 2021 r. poz. 1249 z późn. zm.), **Rada Miejska w Rudniku nad Sanem uchwala, co następuje:**

§ 1.

Przyjmuje się Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej na lata 2024 - 2027 dla Gminy i Miasta Rudnik nad Sanem w brzmieniu, jak w załączniku do niniejszej uchwały.

§ 2.

Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Gminy i Miasta Rudnik nad Sanem.

§ 3.

Uchwała wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2024 r.

Przewodniczący Rady
Miejskiej

mgr Edward Wołoszyn

Załącznik do uchwały Nr XLIX/370/2023
Rady Miejskiej w Rudnik nad Sanem
z dnia 22 grudnia 2023 r.

**GMINNY PROGRAM
PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY
DOMOWEJ ORAZ OCHRONY OSÓB
DOZNAJACYCH PRZEMOCY DOMOWEJ
NA LATA 2024-2027
DLA GMINY I MIASTA RUDNIK NAD SANEM**

Rudnik nad Sanem, 2024

SPIS TREŚCI

Wprowadzenie	str. 3
I. Podstawy prawne	str. 4
II. Podstawy teoretyczne dotyczące zjawiska przemocy domowej	str. 5
2.1. Definicja i charakterystyka zjawiska przemocy	str. 5
2.2. Rodzaje przemocy domowej	str. 5
2.3. Mity i stereotypy dotyczące przemocy domowej	str. 8
III. Diagnoza zjawiska przemocy domowej w Gminie i Mieście Rudnik nad Sanem.....	str. 9
3.1. Charakterystyka Gminy i Miasta Rudnik nad Sanem	str. 9
3.2. Diagnoza problemu i skala zjawiska przemocy domowej w Gminie i Mieście Rudnik nad Sanem	str. 9
IV. Analiza wyników badań dotyczących zjawiska przemocy domowej oraz stanu wiedzy i postaw społeczności lokalnej wobec tego zjawiska	str. 15
4.1. Analiza wyników badań dotyczących zjawiska przemocy domowej	str. 16
4.2. Analiza wyników badań wśród dorosłych mieszkańców Gminy i Miasta Rudnik nad Sanem	str. 24
4.3. Analiza wyników badań młodzieży szkolnej z terenu Gminy i Miasta Rudnik nad Sanem	str. 31
4.4. Podsumowanie wyników badań	str. 32
V. Zasoby instytucjonalne	str. 33
VI. Czynniki pozytywne i zagrożenia w realizacji zadań	str. 34
VII. Potrzeby w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej	str. 36
VIII. Założenia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy na lata 2024-2027	str. 36
8.1. Beneficjenci programu	str. 36
8.2. Realizatorzy programu	str. 36
8.3. Miejsce i czas realizacji programu	str. 37
8.4. Cele programu	str. 37
8.5. Realizacja programu i celów szczegółowych dla poszczególnych instytucji i realizatorów	str. 37
8.6. Przewidywane efekty wynikające z realizacji programu	str. 44
8.7. Monitorowanie, ewaluacja i sprawozdawczość.....	str. 44
Zakończenie	str. 45
Wykaz skrótów	str. 46

WPROWADZENIE

Podstawowym dokumentem regulującym działania w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej jest ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy domowej. Definiuje ona pojęcie przemocy jako jednorazowe albo powtarzające się umyślne działania lub zaniechanie, wykorzystujące przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną, naruszające prawa lub dobra osobiste osoby doznającej przemocy domowej. Przemoc jest często problemem ukrytym, któremu towarzyszą inne dysfunkcje w rodzinie. Skutki przemocy u dorosłych osób oraz dzieci są wielowymiarowe i pozostają na całe życie, począwszy od charakteryzującego osoby pokrzywdzone zespołu stresu pourazowego, poprzez choroby psychosomatyczne i psychiczne, nerwice lękowo – depresyjne, po różnego rodzaju zaburzenia zachowania, a także uzależnienia.

Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy domowej nakłada na samorząd gminny obowiązek opracowania i realizacji Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej.

Opracowanie programu w gminie poprzedzone zostało diagnozą zjawiska przemocy na terenie Gminy i Miasta Rudnik nad Sanem przeprowadzoną przez Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej w Rudniku nad Sanem, w oparciu o badania ankietowe przeprowadzone przez członków Zespołu Interdyscyplinarnego, dane statystyczne uzyskane z Komisariatu Policji w Rudniku nad Sanem, Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Rudniku nad Sanem, dane z Ośrodka Interwencji Kryzysowej w Rudniku nad Sanem, z Ośrodka Pomocy Społecznej w Rudniku nad Sanem oraz dane z Zespołu Interdyscyplinarnego do Spraw Przeciwdziałania Przemocy Domowej w Rudniku nad Sanem.

Program zawiera podstawy teoretyczne zjawiska przemocy domowej, charakterystykę skali zjawiska przemocy na terenie Gminy i Miasta w Rudniku nad Sanem, podstawy prawne, zasoby instytucjonalne, zagrożenia w realizacji zadań, cel główny i cele szczegółowe programu i ich realizację. Program wskazuje również adresatów i realizatorów, a także zasady sprawozdawczości ze zrealizowanych zadań.

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej ma charakter długofalowy. Działania obejmują lata 2024 - 2027. W miarę potrzeb i sytuacji społecznej może ulec zmianie i udoskonaleniom. Program opracowany został z myślą o stworzeniu jednolitych działań na rzecz przeciwdziałania zjawisku przemocy domowej.

Zadaniem programu jest wprowadzenie takich rozwiązań, które pozwolą na sprawne działanie służb społecznych w udzielaniu pomocy i ochrony osobom doświadczającym przemocy domowej, jak i podejmowanie odpowiednich działań wobec osób stosujących przemoc domową.

Przemoc domowa jest w Polsce, podobnie jak w innych krajach, jednym z problemów społecznych, który wymaga podejmowania szeroko zakrojonych działań przeciwdziałających temu zjawisku. Zintegrowanie działań i zasobów różnych jednostek daje szansę na podniesienie skuteczności udzielanego wsparcia.

Głównym celem programu jest zwiększenie skuteczności przeciwdziałania przemocy domowej oraz zmniejszenie skali tego zjawiska na terenie Gminy i Miasta Rudnik nad Sanem.

I. PODSTAWY PRAWNE

Program będzie realizowany w oparciu o następujące akty prawne:

- Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r.,
- ustawę z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy domowej,
- ustawę z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej,
- ustawę z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi,
- ustawę z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy,
- ustawę z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny.

Program jest spójny z Rządowym Programem Przeciwdziałaniu Przemocy Domowej na lata 2024-2030.

II. PODSTAWY TEORETYCZNE DOTYCZĄCE ZJAWISKA PRZEMOCY DOMOWEJ

2.1. Definicja i charakterystyka zjawiska przemocy

Mówiąc o zjawisku przemocy oraz o sposobach jej przeciwdziałania, a także pomocy osobom doznającym przemocy domowej i osobom stosującym przemoc domową, należy zdefiniować najważniejsze pojęcia związane z tym zagadnieniem.

Przemoc domowa w świetle ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej, to jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, wykorzystujące przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną, naruszające prawa lub dobra osobiste osób doznających przemocy domowej, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia lub mienia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną lub wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, wywołujące cierpienia lub krzywdy, ograniczające lub pozbawiające te osoby dostępu do środków finansowych lub możliwości podjęcia pracy lub uzyskania samodzielności finansowej, istotnie naruszające prywatność tych osób lub wzbudzające u nich poczucie zagrożenia, poniżenia lub udręczenia, w tym podejmowane za pomocą środków komunikacji elektronicznej.

Nowelizacja ustawy rozszerza dotychczasowe formy przemocy domowej o dwie kolejne formy tj. przemoc ekonomiczną i cyberprzemoc, a także zakres podmiotowego zastosowania ustawy. Krąg osób, na które będą oddziaływać jej zmienione przepisy został rozszerzony między innymi: o byłego małżonka, byłego partnera lub inną osobę pozostającą obecnie lub w przeszłości w trwałej relacji uczuciowej, lub fizycznej niezależnie od wspólnego zamieszkiwania i gospodarowania.

Szczególne ochrona i wsparcie powinna być dedykowana małoletnim, zarówno doznającym przemocy domowej, jak i będącym świadkami przemocy, które zgodnie ze zmianami ustawowymi są uznawane jako osoby doznające przemocy domowej.

2.2. Rodzaje przemocy w rodzinie

Przemoc ma rozmaite oblicza i dzieli się ją na wielorakie kategorie. Przybiera różnorodne formy i dokonywana jest przy pomocy różnych instrumentów.

- **przemoc fizyczna** - są to wszelkie działania polegające na użyciu siły i prowadzące do nieprzypadkowych urazów, zranień, stłuczeń, czy zasinień. Do tej kategorii zalicza

się m.in. popychanie, odpychanie, obezwładnianie, uderzanie, policzkowanie, szczypanie, kopanie, duszenie, bicie otwartą dłonią, pięścią lub różnymi przedmiotami, poparzenie, porzucenie w niebezpiecznej okolicy, straszenie bronią lub jej użyciem i inne podobne temu formy. Jej celem jest zadanie ofierze bólu fizycznego, świadome uszkodzenie jej ciała, pogorszenie jej zdrowia lub pozbawienie ją życia.

- **przemoc psychiczna** - to zamierzone działanie wykorzystujące mechanizmy psychologiczne, powodujące zachwianie pozytywnego obrazu własnej osoby u ofiary. Przejawami tego rodzaju przemocy są: odmowa uczuć, brak zainteresowania, szacunku, nieustanna krytyka, wyśmiewanie poglądów, wyznania religijnego, żądanie posłuszeństwa, narzucanie poglądów i wyznania, wmawianie choroby psychicznej, upokarzanie, wyzywanie, grożenie, ograniczenie snu, jedzenia, itp. Jej głównym celem jest poniżanie poprzez umniejszanie poczucia własnej wartości ofiary.
- **przemoc seksualna** - polega na wymuszaniu niechcianych poprzez ofiarę zachowań w celu zaspokajania potrzeb seksualnych sprawcy, dokonywane poprzez: przymuszanie do pożycia seksualnego, wymuszanie na ofierze nieakceptowanych praktyk seksualnych, przymuszanie do seksu z osobami trzecimi, krytykę zachowań seksualnych ofiary, wymuszanie sadystycznych form pożycia seksualnego, przymuszanie do oglądania pornografii, gwałt, zmuszanie do prostytucji.
- **przemoc ekonomiczna** - to wszelkie działania ograniczające swobodę dysponowania środkami finansowymi rodziny na partnerskich zasadach, realizowane między innymi na drodze niezaspokajania podstawowych materialnych potrzeb wszystkich członków rodziny, uniemożliwienie podjęcia pracy zarobkowej, utrudnianie aktywności zawodowej, odbieranie pieniędzy, okradanie, wyliczanie wydatków, itp. Jej celem jest ekonomiczne uzależnienie ofiary od sprawcy tej formy przemocy.
- **przemoc poprzez zaniedbanie** – to ciągle niezaspokajanie podstawowych potrzeb fizycznych i emocjonalnych, w szczególności w stosunku do osób zależnych. Jest zjawiskiem obejmującym bardzo szeroką skalę zachowań. Może dotyczyć zarówno działań nieświadomych, jak i świadomego zaniechania działania.
- **cyberprzemoc** – to przemoc z użyciem urządzeń elektronicznych, najczęściej telefonu bądź komputera. Bywa określana także jako cyberbullying (posty, komentarze, w mediach społecznościowych, wiadomości wysyłane przez sms-y, e-maile), nękanie, dręczenie, prześladowanie w internecie. Niezależnie od określania, jej celem jest wyrządzenie krzywdy drugiej osobie.

Przemoc domowa może dotyczyć następujących relacji:

- małżonka, także w przypadku, gdy małżeństwo ustało lub zostało unieważnione, oraz jego wstępnych, zstępnych, rodzeństwo i ich małżonków,
- wstępnych i zstępnych oraz ich małżonków,
- rodzeństwo oraz ich wstępnych, zstępnych i ich małżonków,
- osobę pozostającą w stosunku przysposobienia i jej małżonka oraz ich wstępnych i zstępnych, rodzeństwo i ich małżonków,
- osobę pozostającą obecnie lub w przeszłości we wspólnym pożyciu oraz jej wstępnych, zstępnych, rodzeństwo i ich małżonków,
- osobę wspólnie zamieszkującą i gospodarującą oraz jej wstępnych, zstępnych, rodzeństwo i ich małżonków,
- osobę pozostającą obecnie lub w przeszłości w trwałej relacji uczuciowej lub fizycznej niezależnie od wspólnego zamieszkiwania i gospodarowania,
- małoletniego - wobec których jest stosowana przemoc domowa.

Podstawowe cechy przemocy: jest to proces, nie pojawia się z nagle, jest cykliczny, ma tendencje do powtarzania się, eskaluje, nie zatrzymany przybiera na sile, przebiega w wymiarze dominacji i uległości, nie jest zjawiskiem niezależnym od udziału człowieka, przejawia się w różnorodnych formach. Odpowiedzialność za występowanie przemocy zawsze leży po stronie sprawcy, niezależnie od tego, co zrobiła ofiara.

W celu zrozumienia złożoności procesu uzależnienia ofiary od sprawcy dopuszczającego się przemocy ważne jest dostrzeżenie specyficznej relacji między nimi. Wiąże się to z cyklicznym charakterem przemocy, co z kolei ma olbrzymi wpływ na proces wiktyimizacji (stawania się ofiarą) oraz syndromu wyuczonej bezradności pojawiający się u osób doznających przemocy.

W cyklu przemocy występują trzy etapy cyklu przemocowego, zmienne pod względem swej intensywności i czasu trwania:

- a) **faza narastania napięcia** – charakteryzuje ją pojawienie się coraz większej liczby sytuacji konfliktowych i narastające napięcie w związku. Sprawca przemocy staje się coraz bardziej drażliwy, ofiara przemocy stara się opanować sytuację, tłumaczy zachowanie sprawcy.
- b) **faza ostrej przemocy** – zachowania sprawcy stają się nieprzewidywalne, gwałtowne, często wpada w szał. Dochodzi do zachowań agresywnych i stosowania przemocy.

- c) **faza „miodowego miesiąca”** – sprawca przeprosza ofiarę za wybuch przemocy, znajduje zewnętrzne powody swojego zachowania. Dbą o ofiarę, spędza z nią czas, utrzymuje satysfakcjonujące kontakty. Ofiara zaczyna wierzyć, iż sprawca się zmienił.

Trzeba pamiętać, że ofiarą przemocy można być niezależnie od wieku i płci.

W tym kontekście należy wspomnieć o krzywdzeniu dzieci. Krzywdzenie dziecka to wszystkie formy fizycznego lub emocjonalnego złego traktowania, zaniedbania, wykorzystania seksualnego lub komercyjnego, doznane od osoby odpowiedzialnej za dziecko, której ono ufa lub która ma władzę nad nim. Kiedy dziecko doznaje przemocy, bezpośrednio lub jako świadek, staje się przestraszone, drażliwe, może odczuwać bóle głowy, brzucha, mieć kłopoty z pamięcią, koncentracją uwagi i uczeniem się. Ciągłe odczuwanie lęku i napięcia może być przyczyną różnych zaburzeń zachowania oraz stanów depresyjnych. Dzieci mają też tendencje do brania poczucia winy za całą sytuację rodzinną na siebie. Jest to sytuacja dla dziecka bardzo obciążająca. Dla niedojrzałego człowieka, który dopiero nabywa wiedzy na temat świata, to poczucie winy może być dużym obciążeniem. Brak poczucia bezpieczeństwa w rodzinie stanowi dla niego ogromne zagrożenie. Dziecko będące świadkiem przemocy domowej staje się też ofiarą tej przemocy.

2.3. Mity i stereotypy dotyczące przemocy domowej

Istotnym zagrożeniem i mającym silny wpływ na zjawisko przemocy domowej są mity i stereotypy. Często odnoszą się do „pożądanych” relacji pomiędzy członkami rodziny tj. mężem, żoną, rodzicami i dziećmi, ale też przypisują zarówno kobiecie, mężczyźnie, dzieciom określone role. Większość z nich jest używana jako argument za stosowaniem przemocy, albo jej usprawiedliwianie. Mity i stereotypy są niebezpieczne, gdyż zniewalają ofiarę, dają sprawcy sygnał o społecznym przyzwoleniu na przemoc, umacniają w nim pewność siebie i poczucie bezkarności.

Najczęściej występujące stereotypy dotyczące rodzin z naszego kręgu kulturowego:

- w sprawy rodzinne nie należy się wtrącać,
- przemoc dotyczy rodzin patologicznych, czyli z tzw. marginesu,
- przemocą jest tylko bicie,
- kobieta powinna wstydzić się, jeśli doznaje przemocy,
- dla dobra dzieci i trwałości rodziny powinno się znosić wszystko ze strony współmałżonka,
- jeśli przestanie pić, wszystko będzie dobrze, warto poczekać, może kiedyś zrozumie i przestanie pić i bić,
- ofiara sama sobie jest winna,

- policja nie powinna interweniować w sprawach rodzinnych,
- mężczyzna nie powinien się skarżyć, to wstyd, że kobieta stosuje przemoc wobec mężczyzny.

Uwalnianie się od stereotypów utrudnione jest przez fakt, że fałszywe założenia często są związane z przekonaniem charakterystycznymi dla danego środowiska. Osobom żyjącym w społeczności, gdzie panuje przyzwolenie na dominację jednej płci nad drugą, wyzywkę, agresję słowną i fizyczną, jest o wiele trudniej przeciwstawić się takiemu traktowaniu niż tym, których otoczenie takich zachowań nie aprobuje.

III. DIAGNOZA ZJAWISKA PRZEMOCY DOMOWEJ W GMINIE I MIEŚCIE RUDNIK NAD SANEM

3.1. Charakterystyka Gminy i Miasta Rudnik nad Sanem

Gmina i Miasto Rudnik nad Sanem jest gminą o charakterze miejsko - wiejskim położoną w województwie podkarpackim, w powiecie niżańskim u ujścia rzeki Rudna do Sanu. Pod względem administracyjnym w skład gminy Rudnik nad Sanem wchodzi: miasto Rudnik nad Sanem oraz cztery sołectwa: Przędzel, Przędzel Kolonia, Kopki i Chałupki. Z danych z rejestru mieszkańców pozyskanych z ewidencji ludności Urzędu Miasta i Gminy w Rudnik nad Sanem wynika, że liczba mieszkańców na dzień 31.12.2022r. zameldowanych na pobyt stały i czasowy wynosiła 9988 osób, z czego zamieszkałych w mieście – 6 542 osób (w tym mężczyzn 3089, a kobiet 3311), na terenach wiejskich - 3446 osób (w tym mężczyzn 1 736, a kobiet 1 683).

3.2. Diagnoza problemu i skala zjawiska przemocy domowej w Gminie i Mieście Rudnik nad Sanem

Przemoc jest zjawiskiem, które dotyka rodziny naszej gminy. Mimo szeregu działań profilaktycznych podejmowanych w ramach ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej, problem ten należy uznać za wymagający dalszej interwencji, zwłaszcza w rodzinach z dziećmi. Przemoc domowa jest nadal często występującym zjawiskiem. Statystycznie większość osób doznających przemocy domowej stanowią kobiety. Innymi szczególnie wrażliwymi kategoriami osób doznających przemocy domowej są m.in. małoletni, osoby starsze, osoby niepełnosprawne.

Istotne jest także, aby działania adresowane były zarówno do osób zagrożonych zjawiskiem przemocy, jak i osób stosujących przemoc. Niebagatelny wpływ na stosowanie przemocy domowej ma dziedziczenie wzorca przemocy ze środowiska pochodzenia. Dzieci wychowujące się w środowiskach przemocowych przyswajają sobie zachowania dorosłych, których są świadkami lub ofiarami. Uczą się, że sposobem rozwiązywania konfliktów jest przemoc. Wpływ na stosowanie przemocy domowej może mieć też uzależnienie od alkoholu lub jego nadużywanie. Wiele osób stosujących przemoc domową w chwili popełnienia czynu jest pod wpływem alkoholu. Alkohol osłabia kontrolę nad zachowaniem i zwiększa prawdopodobieństwo reagowania złością i gniewem na trudności. Coraz częściej przyczyną przemocy domowej jest uzależnienie nie tylko od alkoholu, ale także uzależnienie od innych substancji psychoaktywnych. Problem ten dotyka wiele rudnickich rodzin, dlatego też należy w kolejnym okresie zintensyfikować działania z powyższego obszaru. Należy zwiększyć katalog działań profilaktyczno-prewencyjnych dla zagrożonych grup społecznych, zwłaszcza, że w wyniku pandemii COVID-19 nasiliły się negatywne zjawiska w rodzinach, przede wszystkim z zakresu uzależnień i przemocy domowej.

Nieocenioną rolę w tej kwestii odgrywać będzie działalność Zespołu Interdyscyplinarnego i grup diagnostyczno - pomocowych jako realizatorów Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej.

Skalę zjawiska przemocy domowej pokazują dane instytucjonalne, w tym raporty z Komisariatu Policji w Rudniku nad Sanem (przeprowadzone interwencje domowe, uruchomione procedury „Niebieskie Karty”), dane z Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Rudniku nad Sanem (liczba osób skierowanych na leczenie odwykowe), dane z Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej w Rudniku nad Sanem (liczba prowadzonych „Niebieskich Kart”, liczba osób objętych działaniami i rodzaje przemocy najczęściej występujące w tych rodzinach), dane z Ośrodka Interwencji Kryzysowej w Rudniku nad Sanem, działającego przy Caritas Diecezji Sandomierskiej oraz z Ośrodka Pomocy Społecznej w Rudniku nad Sanem (liczba rodzin i osób, w tym rodzin objętych wsparciem).

Diagnoza zjawiska przemocy w rodzinie oparta została też na badaniach ankietowych przeprowadzonych przez członków Zespołu Interdyscyplinarnego wśród uczniów szkół podstawowych na terenie Gminy i Miasta oraz wśród mieszkańców Gminy i Miasta w Rudniku nad Sanem.

Dane dotyczące przemocy domowej pozyskane od Komisariatu Policji w Rudniku nad Sanem przedstawia poniższa tabela.

Tabela 1. Policyjne interwencje na terenie Gminy i Miasta Rudnik nad Sanem w poszczególnych latach, a w roku bieżącym do końca października.

Lata	Liczba interwencji domowych	Liczba interwencji dotyczących przemocy domowej	Liczba sporządzonych „Niebieskich Kart”	Liczba wydanych nakazów /zakazów
2020	127	19	19	0
2021	132	37	37	4
2022	157	45	45	11
2023	88	17	17	8

Źródło: Dane z Komisariatu Policji w Rudniku nad Sanem

Powyższe dane zgromadzone przez Policję pokazują, jak na przestrzeni ostatnich trzech lat przedstawiała się liczba podejmowanych przez funkcjonariuszy interwencji domowych, w tym interwencji dotyczących przemocy domowej. W 2020 r. funkcjonariusze interweniowali 127 razy, z czego 19 interwencji dotyczyło przemocy domowej. Rok później liczba interwencji domowych, w tym również związanych z przemocą domową wzrosła i wynosiła 37. W roku 2022 widać wzrost interwencji, również tych związanych z przemocą domową, których liczba wyniosła 45. Do 22 października 2023 r., policjanci odbyli 88 interwencji domowych, a związanych z przemocą domową 17.

Powyższe dane pokazują, że co rok wzrastała liczba interwencji domowych również tych związanych z przemocą domową. Liczba ta jest większa również w porównaniu do lat wcześniejszych.

W sprawozdaniu z podjętych przez policję działań wobec przemocy domowej dotyczącym procedury „Niebieskie Karty” gromadzone są między innymi dane dotyczące liczby sporządzonych „Niebieskich Kart”. W 2020 r. funkcjonariusze sporządzili 19 „Niebieskich Kart”, a w 2021 r. - 37 formularzy. W kolejnym roku założono 45 „Niebieskich Kart”, a do października 2023 r. liczba wypełnionych „Niebieskich Kart” przedstawiała się spadkowo w porównaniu do roku poprzedniego i wynosi 17.

Częstą przyczyną, z powodu której dochodzi do przemocy domowej jest alkohol.

Tabela 2. Informacje z Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Rudniku nad Sanem

	2020	2021	2022	2023
Liczba osób objętych działaniami komisji z powodu nadużywana alkoholu	9	6	6	4
Liczba osób skierowanych na leczenie odwykowe	1	2	1	0
Liczba osób skierowanych na leczenie odwykowe, w rodzinach których dochodzi do przemocy domowej	0	1	0	0

Zródło: Dane z Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Rudniku nad Sanem

Na podstawie powyższych danych wynika, że w roku 2020 była największa liczba osób objętych działaniami przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Rudniku nad Sanem w związku z nadużywaniem alkoholu. Nie oznacza to, że zmniejszyła się liczba osób nadużywających alkoholu, pod wpływem którego dochodzi do przemocy domowej. Większość osób kieruje wnioski o leczenie odwykowe członków rodziny bezpośrednio do prokuratury, pomijając GKRPA.

Skalę zjawiska przemocy w rodzinie pokazują dane uzyskane z Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej w Rudniku nad Sanem. Poniżej przedstawiono trzy tabele, w których zawarte zostały dane za lata 2020 - 2023 dotyczące liczby prowadzonych procedur „Niebieskie Karty”, liczby powołanych grup roboczych, a w 2023 r. w zmienionej nazwie grup diagnostyczno-pomocowych, liczby rodzin objętych działaniami z podziałem na mężczyzn, kobiety, dzieci, osoby starsze i osoby z niepełnosprawnością.

Tabela 3. Liczba prowadzonych "Niebieskich Kart" przez Grupy Robocze/Grupy Diagnostyczno-Pomocowe w poszczególnych latach, a roku bieżącym do 31.10.2023

Rok	Liczba prowadzonych „Niebieskich Kart”
2020	35
2021	55

2022	53
2023	33

Źródło: Dane z Zespołu Interdyscyplinarnego do Spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Rudniku nad Sanem

Tabela 4. Liczba Grup Roboczych/Grup Diagnostyczno-Pomocowych powołanych przez ZI

Rok	Liczba powołanych i pracujących grup roboczych/grup diagnostyczno-pomocowych
2020	35
2021	27
2022	53
2023	33

Źródło: Dane z Zespołu Interdyscyplinarnego do Spraw Przeciwdziałania Przemocy Domowej w Rudniku nad Sanem

Tabela 5. Liczba rodzin i osób objętych działaniami grup roboczych z podziałem na mężczyzn, kobiety, dzieci, osoby starsze i osoby z niepełnosprawnością

Rok	liczba rodzin	liczba osób w tych rodzinach	liczba mężczyzn	liczba kobiet	liczba dzieci	w tym liczba osób starszych	w tym liczba osób niepełnosprawnych
2020	35	47	8	7	32	7	8
2021	54	123	20	54	49	13	9
2022	53	132	26	58	48	18	11
2023	29	95	32	28	35	14	9

Źródło: Dane z Zespołu Interdyscyplinarnego do Spraw Przeciwdziałania Przemocy Domowej w Rudniku nad Sanem

Z powyższych danych wynika, że w latach 2020 - 2023 procedura „Niebieskie Karty” prowadzona była łącznie w 171 rodzinach, w których objęto działaniami łącznie 397 osób. Statystyki pokazują, że w zdecydowanej większości ofiarami przemocy padają kobiety i dzieci. Niepokojące jest, iż wśród tych osób są osoby starsze (łącznie 52 osoby) i osoby z niepełnosprawnością (37 osób).

W tym samym przedziale czasowym do pracy z rodzinami dotkniętymi przemocą domową Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej powołał 148 grup roboczych, które po 11.09.2023 r. zmieniły nazwę na grupy diagnostyczno - pomocowe.

Tabela nr 3 pokazuje jak przedstawiała się liczba prowadzonych przez grupy robocze/grupy diagnostyczno-pomocowe spraw wszczętych w związku z procedurą „Niebieskie Karty”.

W roku 2020 było 35 prowadzonych procedur „Niebieskie Karty”.

W 2021 r. było najwięcej prowadzonych spraw związanych z procedurą „Niebieskie Karty”. Związane to było z pandemią COVID-19 i związanymi z tym ograniczeniami.

O dwie sprawy mniej było w roku kolejnym, a w 2023 r. (do dnia 31.10) - 33.

Według danych ZI najczęściej stosowanymi formami przemocy domowej jest przemoc psychiczna i fizyczna. Grupę najczęściej poszkodowanych osób w wyniku przemocy w rodzinie stanowią kobiety oraz dzieci do 18 roku życia. Najczęściej osobami podejrzanymi o stosowanie przemocy są mężczyźni.

Rodziny dotknięte przemocą domową mogą liczyć na pomoc i wsparcie ze strony Ośrodka Pomocy Społecznej oraz Ośrodka Interwencji Kryzysowej w Rudniku nad Sanem. Poniżej podano liczbę rodzin i osób w tych rodzinach, którym udzielono wsparcia finansowego i objęto pracą socjalną.

Tabela 6. Liczba rodzin i osób doznających przemocy domowej objętych wsparciem Ośrodka Pomocy Społecznej w Rudniku nad Sanem w poszczególnych latach, a w roku bieżącym do 31.10.2023 r.

Rok	Liczba rodzin objętych pomocą finansową	Liczba osób, w tych rodzinach	Liczba rodzin objętych pracą socjalną
2020	5	11	35
2021	6	14	54
2022	2	3	53
2023	4	9	29

Źródło: Ośrodek Pomocy Społecznej w Rudniku nad Sanem

Ośrodek Interwencji Kryzysowej działający przy Caritas Diecezji Sandomierskiej w Rudniku nad Sanem świadczy pomoc na rzecz osób doznających przemocy domowej, jak również obejmuje działaniami osoby stosujące przemoc domową.

Poniżej przedstawione dane mówią o tym, że rodziny dotknięte przemocą domową nie boją się zwrócić o pomoc do instytucji pomocowych. Działania podejmują również osoby stosujące przemoc, chociaż podejmujących prace nad swoją osobą jest w dalszym ciągu mniej niż stosujących przemoc.

Tabela 7. Liczba rodzin objętych działaniami Ośrodka Interwencji Kryzysowej i rodzaj udzielonego wsparcia

Lata	Liczba rodzin, w których dochodzi do przemocy domowej	Liczba osób w tych rodzinach	Rodzaj wsparcia
2020 - 2023	27	83	socjalne, psychologiczne, pedagogiczne

Źródło: Dane z Ośrodka Interwencji Kryzysowej w Rudniku nad Sanem

Tabela 8. Liczba osób objętych działaniami korekcyjno-edukacyjnymi

Lata	Liczba osób objętych działaniami korekcyjno-edukacyjnymi
2020 - 2023	10

Źródło: Dane z Ośrodka Interwencji Kryzysowej w Rudniku nad Sanem

Na terenie Gminy i Miasta Rudnik nad Sanem pomimo podejmowanych interwencji, niewielu sprawców przemocy zgłaszało się do programów korekcyjno-edukacyjnego dla osób stosujących przemoc domową. Korygowanie postaw i zachowań osób stosujących przemoc wpływa na zapewnienie bezpieczeństwa osób krzywdzonych, dlatego bardzo istotne jest podemowanie działań w tym obszarze.

V. ANALIZA WYNIKÓW BADAŃ DOTYCZĄCYCH ZJAWISKA PRZEMOCY DOMOWEJ ORAZ STANU WIEDZY I POSTAW SPOŁECZNOŚCI LOKALNEJ WOBEC TEGO ZJAWISKA

W celu zdiagnozowania zjawiska przemocy domowej oraz stanu wiedzy na temat przemocy wśród mieszkańców z terenu Gminy i Miasta w Rudniku nad Sanem w miesiącu maju i czerwcu 2023 r. Ośrodek Pomocy Społecznej w Rudniku przeprowadził badania ankietowe wśród uczniów szkół podstawowych oraz dorosłych mieszkańców gminy. Celem badania była analiza zjawiska przemocy i stanu wiedzy na temat przemocy w gminie Rudnik nad Sanem. Badanie przeprowadzone w formie ankiet dostarczyło wielu ciekawych wniosków i spostrzeżeń, dotyczących zjawiska przemocy domowej w gminie Rudnik nad Sanem. Udział w badaniach wzięło 100 dorosłych osób oraz 100 dzieci z klas VI - VIII szkół podstawowych. Respondentami były osoby i dzieci zamieszkujące w mieście oraz na terenie wiejskim Gminy i Miasta Rudnik nad Sanem, łącznie wypełniono 200 ankiet.

W badaniach wzięło udział 69 kobiet i 31 mężczyzn, w przedziale wiekowym 18 - 25 lat - 12 osób, w wieku 26 - 45 lat - 54 osoby, w przedziale 46 - 60 lat - 25 osób, zaś osób powyżej 61 roku życia stanowiło 9 ankietowanych.

Wśród ankietowanych 33, 3% stanowiły osoby z wykształceniem zawodowym, 27, 3% respondentów posiadało wykształcenie średnie, zaś 24,2 % badanych miało wykształcenie wyższe, a 15,2 % wykształcenie podstawowe.

Osoby badane w 49 % to osoby pracujące, 36 % osoby bezrobotne, zaś 8 % emeryci, 3 % renciści, z kolei 1 % stanowił zasiłkobiorca stały z OPS, 1 % ankietowany wskazał, że utrzymuje się z pracy dorywczej. W badaniu wzięł udział 1 student.

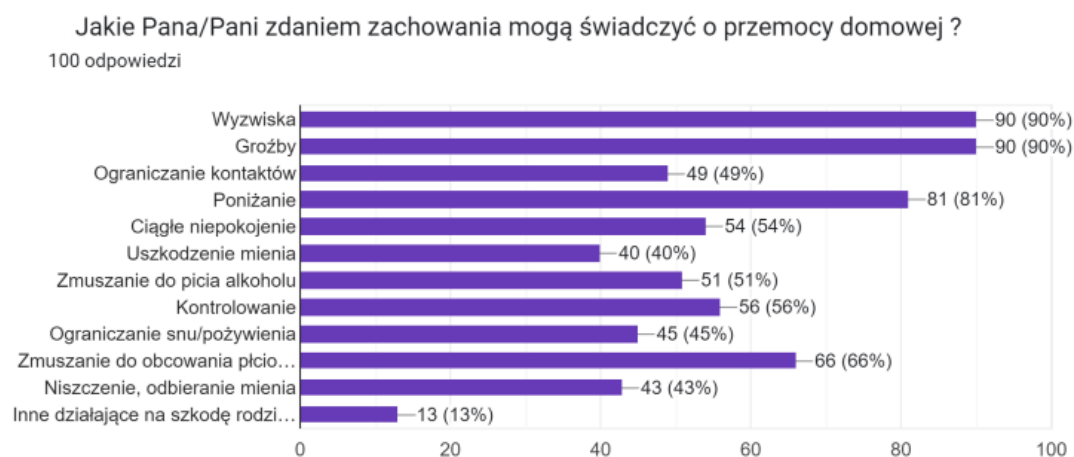
Badania skierowane do dzieci i młodzieży ze szkół podstawowych na terenie gminy podzielone zostały z uwagi na płeć, wiek, strukturę rodziny i miejsce zamieszkania. Z ankietowanych -54 % to dziewczęta, zaś 46 % to chłopcy. Na terenie miasta zamieszkuje 61 % dzieci i młodzieży, natomiast 39 % na terenie wiejskim.

Największą grupę ankietowanych uczniów stanowiły dzieci w wieku pomiędzy 13 - 14 rokiem życia (63 dzieci), drugą mniej liczną grupę stanowiły dzieci powyżej 15 roku życia (18). Ankiety zostały samodzielnie wypełnione przez respondentów, a ich wyniki posłużą do opracowania ankiety badawczej. Pozostali respondenci stanowili grupę 19 uczniów.

4.1. Analiza wyników badań dotyczących zjawiska przemocy domowej

Respondentów na wstępie zapytano, czy wiedzą, czym jest przemoc. Aż 97 % mieszkańców gminy odpowiedziało twierdząco. Tylko 3 % badanej społeczności odpowiedziało negatywnie. Kolejne zapytanie miało na celu określenie przez respondentów, jakie zachowania mogą świadczyć o przemocy domowej. Wynik przedstawia poniższy wykres.

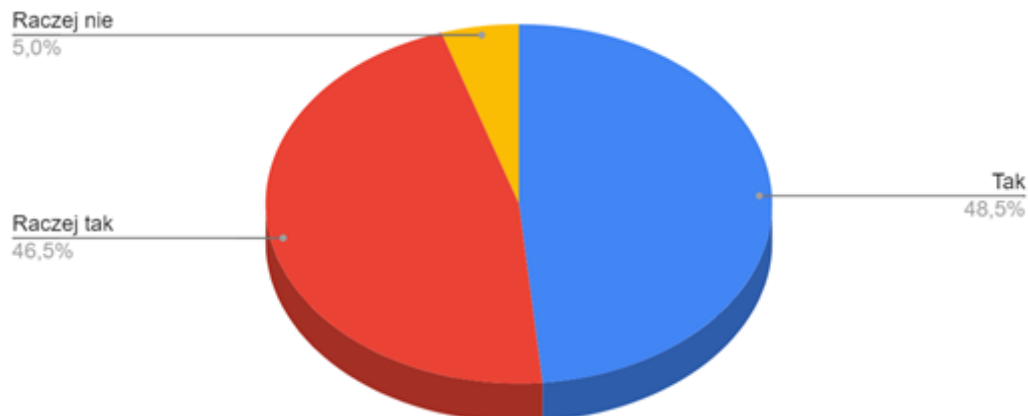
Wykres 1. Jakie Pana/Pani zdaniem zachowania mogą świadczyć o przemyśle domowej?

Zdecydowana większość badanych (90 %) odpowiedziała, że zachowaniem świadczącym przemocy domowej są wyzwiska i groźby. Aż 81 % respondentów uważa także poniżanie za zachowanie mogące świadczyć o przemyśle. 66% badanych wskazało, że zmuszanie do kontaktów seksualnych może świadczyć o przemyśle domowej, z kolei w opinii 56 % badanych kontrolowanie jest przejawem przemocy. W dalszej kolejności ankietowani wskazywali na ciągłe niepokojenie (54 %), zmuszanie do picia alkoholu (51 %), ograniczanie kontaktów (49 %) niszczenie i ograniczanie snu/pożywienia (45 %), niszczenie, odbieranie mienia (43 %), uszkodzenie mienia (40 %) i inne działania działające na szkodę rodziny (13 %).

W ankiecie znalazły się również pytania pozwalające badanym ocenić występowanie zjawiska przemocy na terenie gminy. Uzyskane opinie prezentuje poniższy wykres.

Wykres 2. Czy Pana/Pani zdaniem na terenie gminy Rudnik występuje zjawisko przemocy domowej?

Powyższy wykres wskazuje, że prawie 49 % badanych uważa, że na terenie gminy występuje zjawisko przemocy domowej, a 46,5 % że raczej tak. Innego zdania jest 5 % badanych, którzy odpowiedzieli negatywnie.

Istotnym pytaniem jest poczucie bezpieczeństwa mieszkańców gminy, o co zostali poproszeni w ankiecie. Odpowiedzi przedstawia poniższy wykres.

Wykres 3. Czy czuje się Pan/Pani bezpiecznie na terenie naszej gminy?

Zdecydowana większość mieszkańców 63 % czuje się bezpiecznie na terenie gminy, a 32 % respondentów nie ma zdania na ten temat. Tylko 5 % badanych nie czuje się bezpiecznie na terenie naszej gminy.

Odpowiadając na następane pytanie, badani wskazywali przyczyny przemocy w rodzinie. Szczegóły w tym zakresie przedstawia poniższy wykres, gdzie badani mieli możliwość wielokrotnego wyboru.

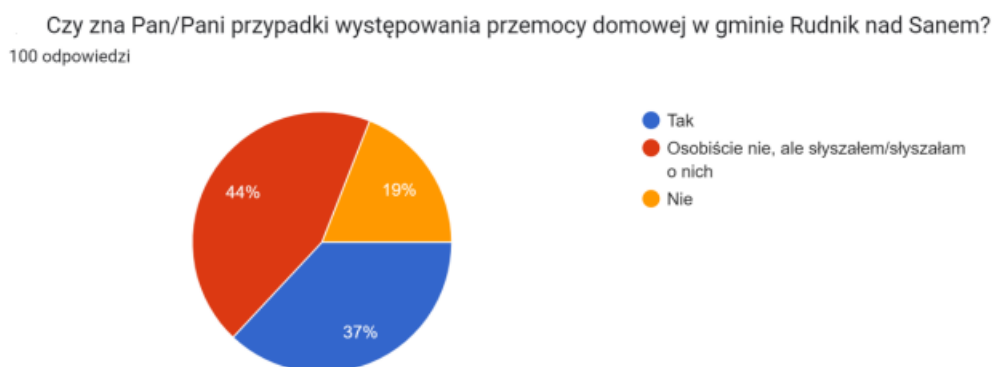
Wykres 4. Co wpłynęłoby na zwiększenie poczucia bezpieczeństwa publicznego w naszej gminie?

Zdaniem respondentów na zwiększenie poczucia bezpieczeństwa publicznego w gminie wpłynęłaby większa liczba patroli policji (64 %), a także akcje społeczne dotyczące przeciwdziałania przemocy (42 %), akcje społeczne w zakresie profilaktyki uzależnień (37 %), ograniczenie dostępności sprzedaży alkoholu (31 %), miejsca zajęciowe dla dzieci i młodzieży (1 %).

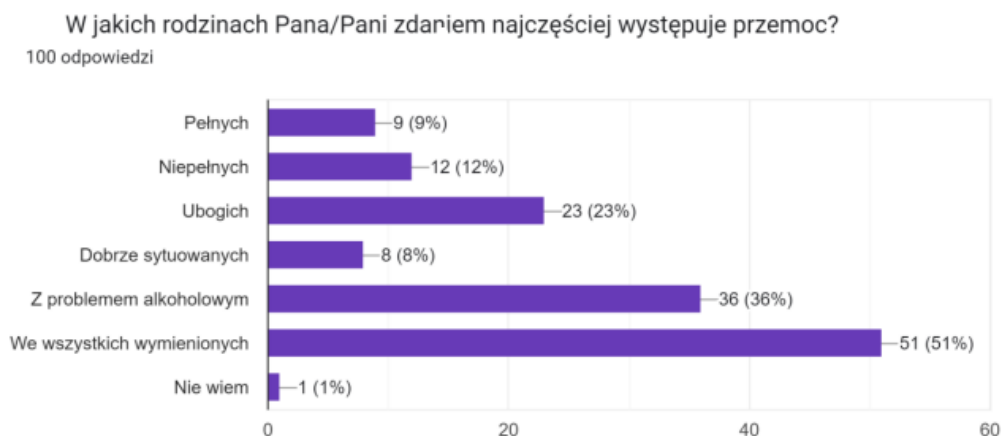
Respondenci zapytani zostali także o znajomość przypadków zjawiska przemocy domowej na terenie gminy Rudnik nad Sanem. Poniższy wykres przedstawia odpowiedzi ankietowanych.

Wykres 5. Czy zna Pan/Pani przypadki występowania przemocy domowej w gminie Rudnik nad Sanem?

44 badanych respondentów nie zna osobiście osób doznających przemocy, lecz słyszało o takich przypadkach. 37 ankietowanych zna przypadki, gdzie występuje przemoc domowa. Zaledwie 19 badanych nie zna, ani nie słyszało o takich przypadkach. W dalszej kolejności mieszkańcy gminy zostali zapytani, w jakich rodzinach najczęściej występuje przemoc. Odpowiedzi obrazuje wykres znajdujący się poniżej.

Wykres 6. W jakich rodzinach Pana/Pani zdaniem najczęściej występuje przemoc?

Najwięcej badanych (51 %) uważa, że przemoc może występować zarówno w rodzinach pełnych, niepełnych, ubogich, dobrze sytuowanych, z problemem alkoholowym. Nieco mniejsza grupa respondentów (36 %) jest zdania, że przemoc występuje w rodzinach z problemem alkoholowym, 23 % badanych wskazała, że przemoc występuje w rodzinach ubogich, zaś 12 % w rodzinach niepełnych, a 9 % wskazała na rodziny pełne, w których ich zdaniem występuje przemoc.

Kolejne zapytanie, które nas interesowało dotyczyło kwestii przyczyny agresji w stosunku do członków rodziny. Poniższy wykres zobrazuje odpowiedzi badanych mieszkańców naszej gminy, gdzie mieli możliwość wielokrotnego wyboru.

Wykres 7. Co według Pana/Pani jest najczęstszą przyczyną agresji w stosunku do członków rodziny?

Zdecydowana większość (88 %) respondentów uważa, że najczęstszą przyczyną agresji w stosunku do członków rodziny są używki (alkohol, dopalacze). Ponad połowa badanych (58 %) zwraca uwagę, że przyczyną agresji są problemy finansowe, 47 % wskazuje na stres, zaś 44 % na wzorce z domu rodzinnego, 41 % ankietowanych na zazdrość, 34 % wskazało choroby psychiczne jako czynnik dominujący przyczyny agresji, 2 % respondentów nie wie, co jest przyczyną agresji, zaś 1% wskazał zaburzenia osobowości.

W ankiecie znalazły się także pytania pozwalające ocenić, kto jest najczęściej ofiarą przemocy domowej. Opinie badanych wskazują poniższe wykresy, możliwością wielokrotnego wyboru

Wykres 8. Jak Pan/Pani uważa, kto jest najczęściej OFIARĄ przemocy domowej

Zdecydowana większość badanych mieszkańców gminy wskazuje, że ofiarą przemocy domowej są najczęściej kobiety (76 %), 11 % respondentów wskazało, że ofiarami przemocy domowej są dzieci, 6 % to osoby starsze, 3 % badanych nie wie, kogo najczęściej dotyka problem przemocy domowej. Z kolei 2 % wskazało na osoby z niepełnosprawnością, 1 osoba wskazała wszystkie wymienione osoby i także 1 osoba wskazała mężczyznę jako ofiarę przemocy domowej.

Ankietowanych zapytano kto najczęściej jest sprawcą przemocy. Wśród odpowiedzi 86 % badanych podało, że są to mężczyźni. Według ankietowanych (6 %) inni członkowie rodziny są sprawcami przemocy, 4 % stanowią kobiety, 3 % badanych nie wie, zaś 1 % udzieliło odpowiedzi, że różnie.

W ankiecie znalazło się także pytanie skierowane do respondentów, czy na terenie gminy działa Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy.

Respondenci w większości (56 %) potwierdzili działalność Zespołu Interdyscyplinarnego. Z kolei 41 % badanych nie ma wiedzy na ten temat, a 3 % ankietowanych wskazało, że na terenie gminy nie działa Zespół Interdyscyplinarny.

Mieszkańcy gminy wykazali w badaniach, że wiedzą, czym jest procedura „Niebieskie Karty” było to 82 % badanych. 18 % nie wie na czym polega procedura. Zapytani, kto może założyć „Niebieską Kartę” 67 % ankietowanych wskazało na Policję, zaś 33 % na Ośrodek Pomocy Społecznej. Nikt z badanych nie wskazał przedstawicieli pozostałych instytucji, wskazanych w ankiecie. Wynik obrazuje poniższy wykres.

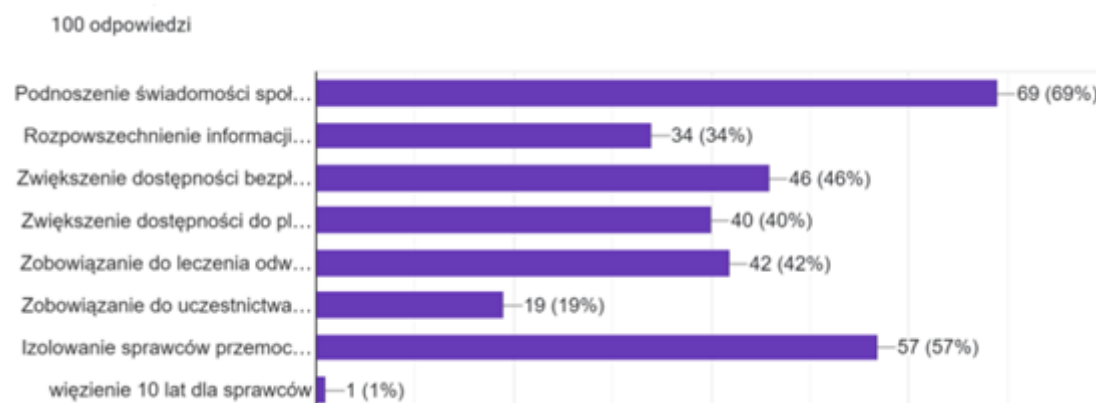
Wykres 9. Kto w Pana/Pani opinii może założyć „Niebieską Kartę”?

Badani zapytani zostali także na pomoc jakich instytucji/jednostek może liczyć ofiara przemocy. Ankietowani mogli udzielić kilku odpowiedzi. Najwięcej respondentów, bo 80 % wskazało jednocześnie na Policję i Ośrodek Pomocy Społecznej. 45 % respondentów zaznaczyło Sąd, jako instytucję wspomagającą ofiarę przemocy. Dość liczny procent, bo 36 % badanych wskazało Prokuraturę, 17 % zaznaczyło Szkołę, 12 % Ośrodek Zdrowia, 11 % Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, 6 % badanych nie wie, gdzie ofiara przemocy domowej może liczyć na pomoc, zaś 1 % twierdzi, że ofiara przemocy domowej nie może liczyć na żadną pomoc ze strony wskazanych instytucji, czy też jednostek.

Na koniec poproszono badanych o wskazanie działań, które byłyby najskuteczniejsze w walce z przemocą domową. Uzyskane odpowiedzi przedstawia poniższy wykres z możliwością wielokrotnego wyboru przez respondentów.

Wykres 10. Jakie działania według Pana/Pani zwiększyłyby skuteczność pomocy ofiarom przemocy domowej?

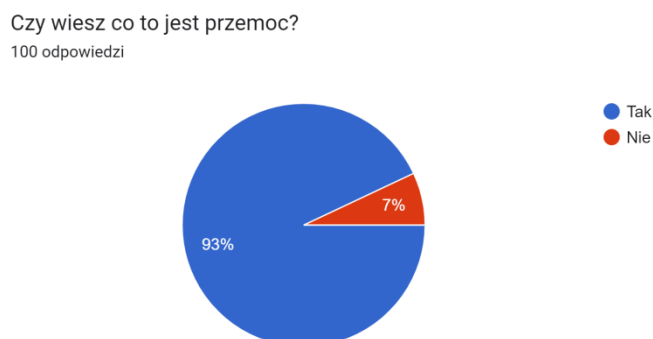

Zdaniem respondentów w celu skutecznej pomocy ofiarom przemocy domowej należy przede wszystkim podnosić świadomość społeczeństwa na temat zjawiska przemocy w rodzinie (69 %), izolować sprawców przemocy (57 %), zwiększać dostępność do bezpłatnego poradnictwa socjalnego, psychologicznego i prawnego (46 %), zobowiązać do leczenia odwykowego (42 %), zwiększyć dostępność do placówek specjalizujących się w pomocy ofiarom przemocy (w tym zapewniają schronienie) – 40 % badanych, rozpowszechnienie informacji o dostępnych formach (ulotki, plakaty, informatory) – 34 % badanych, zobowiązanie do uczestnictwa w oddziaływaniach korekcyjno - edukacyjnych (19 %).

4.2. Analiza wyników badań wśród dorosłych mieszkańców Gminy i Miasta Rudnik nad Sanem

Drugą, badaną grupę respondentów stanowiły dzieci i młodzież z Gminy i Miasta Rudnik nad Sanem. Dzieci ze szkół podstawowych wiedzą czym jest przemoc (93 %), tylko 7 % udzieliło negatywnej odpowiedzi.

Wykres 1. Czy wiesz co to jest przemoc?

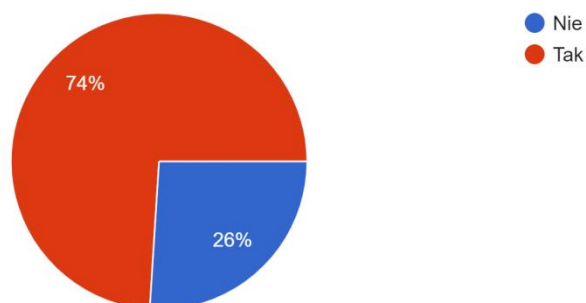

Badana młodzież i dzieci w większości potrafiły także określić czym jest przemoc. Kolejne pytanie stanowiło pytanie otwarte, w którym poproszono dzieci i młodzież, aby krótko napisały, czym jest przemoc według nich. Odpowiedzi udzieliło 93 % badanych. Najczęściej uczniowie charakteryzowali zjawisko przemocy jako: „ przemoc to np. znęcanie się nad osobą starszą, ubliżanie, bicie, poniżanie”, „przemoc to obrażanie innej osoby, bądź bicie innej osoby”, „moim zdaniem jest czynem, który może prowadzić do niebezpiecznych zdarzeń”, „bicie, wyzywanie, niechciany dotyk”, „krzywdzenie”. Na zapytanie uczniów, czy znasz rodzaje przemocy zdecydowana większość 74 % badanych wskazało odpowiedź twierdzącą, zaś 26 % respondentów nie wie, jakie są rodzaje przemocy.

Wykres 2. Czy znasz rodzaje przemocy?

Czy znasz rodzaje przemocy?

100 odpowiedzi

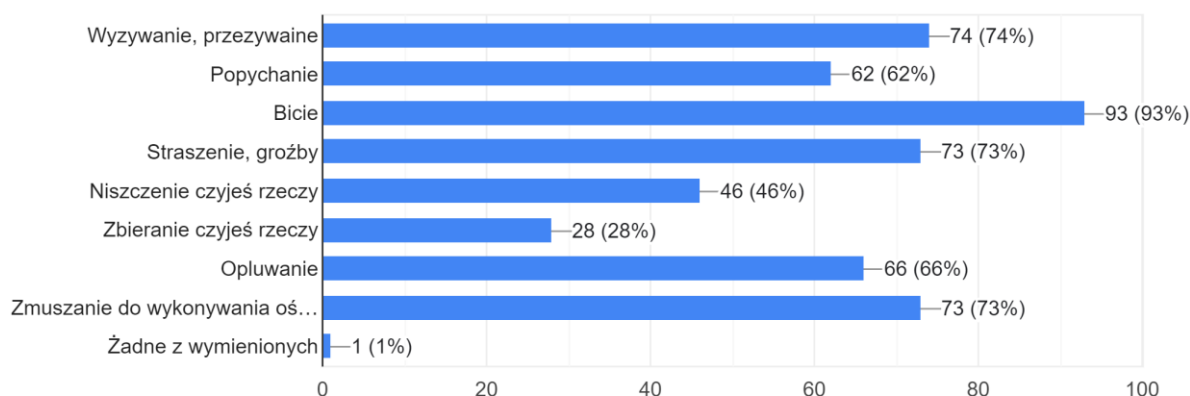
Kolejne pytanie dotyczyło wskazania przez respondentów rodzajów przemocy, dla tych badanych, którzy w poprzedzającym pytaniu udzielili odpowiedzi twierdzącej. W większości badani potrafili wskazać rodzaje przemocy, najczęściej padające odpowiedzi to: przemoc fizyczna, przemoc psychiczna, seksualna, cyberprzemoc, hejt.

Badani zostali zapytani również, jakie zachowania można zaliczyć do zachowań przemocowych. Ankietowani mieli możliwość zaznaczenia kilku odpowiedzi. Wynik przedstawia poniższy wykres.

Wykres 3. Jakie zachowanie w Twojej ocenie można zaliczyć do zachowań przemocowych?

Jakie zachowanie w Twojej ocenie można zaliczyć do zachowań przemocowych?

100 odpowiedzi

Zdecydowana większość dzieci i młodzieży uważa bicie za zachowanie przemocowe (93 %), jako drugie w kolejności badane dzieci i młodzież wskazały wyzywanie i przezywanie

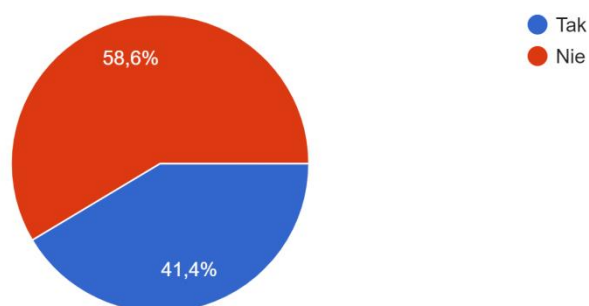
(74 %), następnie straszenie i groźby oraz zmuszanie do wykonywania ośmieszających czynności wskazało 73 % uczniów, opluwanie jako zachowanie związane z przemocą wskazało 66 %, popychanie 62 %, niszczenie czyjejs rzeczy 46 %, zabieranie czyjejs rzeczy 28 % badanych, 1 % badanych wskazał, że żadne z wymienionych zachowań nie wskazuje na zachowania związane z przemocą.

W kolejnym pytaniu zwrócono się do dzieci i młodzieży szkolnej o znajomość pojęcia „cyberprzemocy”. Zdecydowana większość, bo 96 % badanych wie, czym jest cyberprzemoc. Tylko 4 % badanych nie zna pojęcie cyberprzemocy.

W nawiązaniu do pytania o cyberprzemoc, kolejne zapytanie do ankietowanych dotyczyło, czy doświadczyli przemocy w sieci. Wynik przedstawia poniższy wykres.

Wykres 4. Czy doświadczyłeś/ aś przemocy w sieci?

Czy doświadczyłeś/aś przemocy w sieci?
99 odpowiedzi

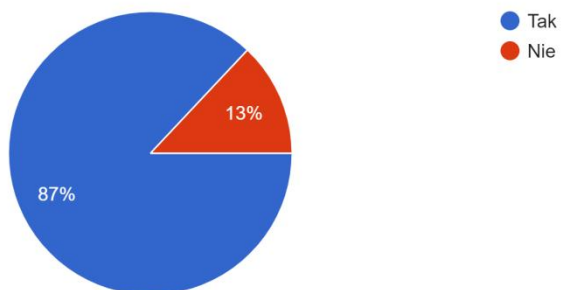
Większość badanych (58 %) nie doświadczyła przemocy w sieci, lecz 41 % dzieci i młodzieży była ofiarami cyberprzemocy.

W kwestionariuszu ankiety poruszono kwestie poczucia bezpieczeństwa zarówno tego w szkole, jak i w domu. Aż 87 % uczniów czuje się bezpiecznie na terenie szkoły, zaś 13 % z nich nie czuje się bezpiecznie. Jeśli chodzi o bezpieczeństwo w domu, to 97 % ankietowanych czuje się tam bezpiecznie, zaś 3 % badanych nie. Poniższe wykresy zobrazują przedstawione dane.

Wykres 5. Czy czujesz się bezpiecznie w szkole?

Czy czujesz się bezpiecznie w szkole?

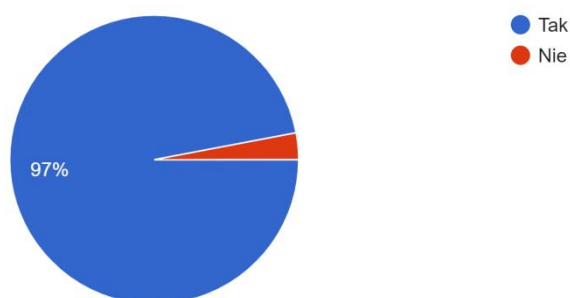
100 odpowiedzi

Wykres 6. Czy czujesz się bezpiecznie w domu?

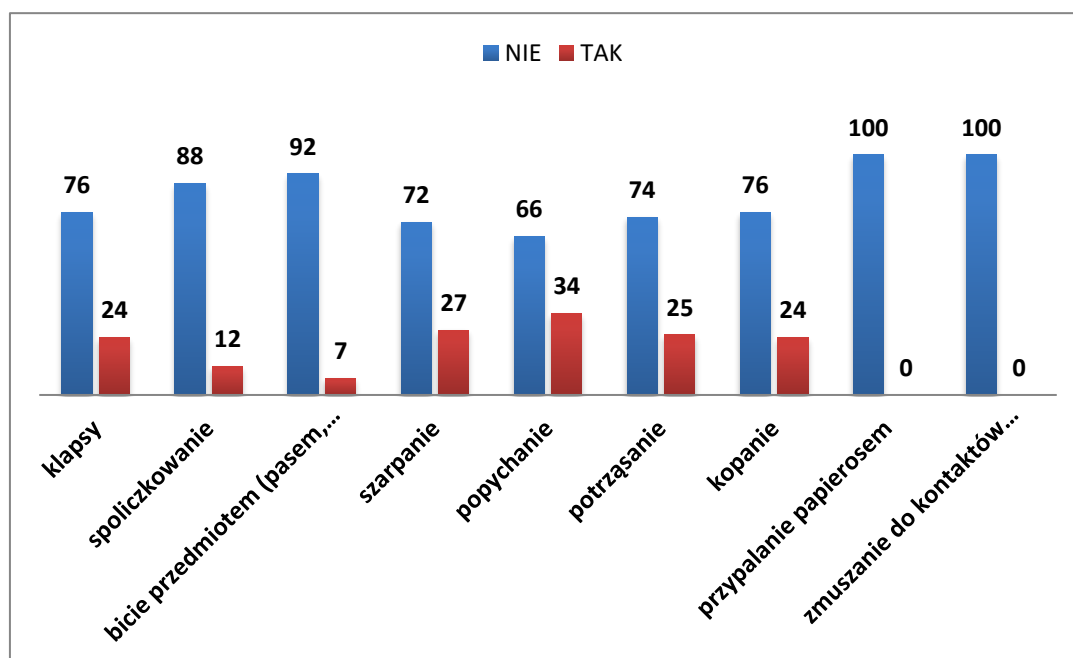
Czy czujesz się bezpiecznie w domu?

100 odpowiedzi

Respondenci, których adresatami są w tym wypadku dzieci i młodzież w większości (85%) wskazali, że nie byli świadkami przemocy domowej, zaś 15 % doświadczyło tego zjawiska.

Wykres 7. Czy miałeś/miałaś do czynienia z niżej wymienionymi formami przemocy?

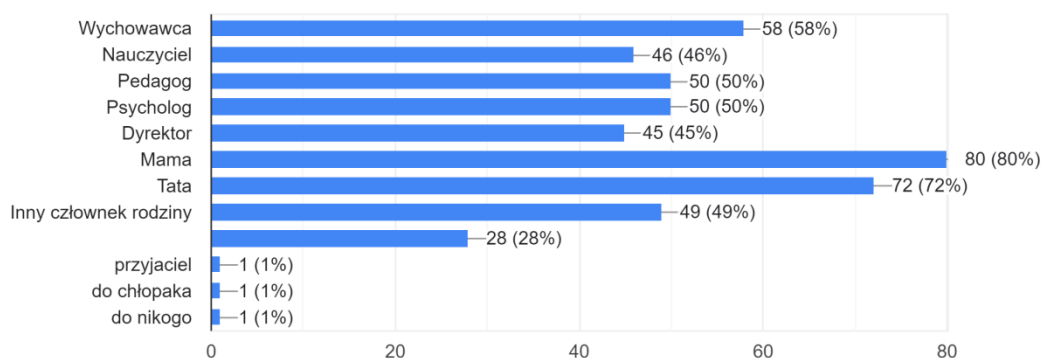
Kolejne zapytanie miało na celu przeanalizowanie, czy bezpośrednio spotkali się z różnymi formami przemocy. Badania wykazały, że 34 dzieci było popychanych, 27 doznało szarpania, klapsy i potrząsanie dotyczy 25 respondentów, kopania doświadczyło 24 ankietowanych, spoliczkowanych było 12 dzieci, zaś bitych przedmiotem (kablem, pasem, kijem) doświadczyło 7 uczniów. Żaden z respondentów nie wskazał przypalania papierosem ani zmuszania do kontaktów seksualnych.

Wobec powszechnie występującego zjawiska przemocy, we wszystkich obszarach życia istotnym jest, aby zwłaszcza dzieci i młodzi ludzie potrafi szukać pomocy i wsparcia. Pośród ankietowanych 80 % wie, że może zwrócić się po pomoc mamy, 72 % może liczyć na pomoc taty, 58 % wskazało wychowawcę, pedagoga i psychologa zaznaczyła połowa badanych, zaś 49 % respondentów zwróciłoby się o pomoc do innego członka rodziny, 46 % poprosiłoby o pomoc nauczyciela, 45 % może liczyć na pomoc dyrektora, tylko 1 % wskazało przyjaciela, chłopaka i jeden ankietowany nie zwróciłby się do nikogo. Wynik zobrazuje poniższy wykres.

Wykres 8. Do kogo możesz zwrócić się o pomoc?

Do kogo możesz się zwrócić o pomoc?

100 odpowiedzi

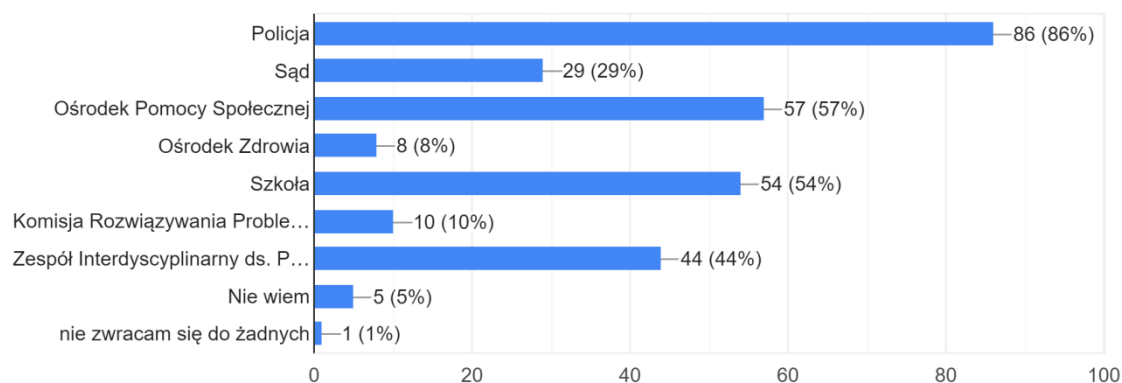

Zasadnym jest, aby dzieci i młodzież miały świadomość, do jakich instytucji mogą zwrócić się, gdy doświadczyły przemocy, gdyż dziecko, które jest ofiarą przemocy dręczy wstyd, poczucie winy. Często wstydy się mówić o tym i prosić o wsparcie innych. Stąd też dociekaliśmy, czy dzieci i młodzież z naszej gminy wiedzą, gdzie zwrócić się o pomoc. Zdecydowana większość uczniów (86 %) zgłosiłaby problem przemocy na Policję, 57 % ankietowanych do Ośrodka Pomocy Społecznej, 54 % zwróciłaby się z problemem przemocy do szkoły, 44 % do Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej, 29 % ankietowanych problem zgłosiłaby do Sądu, 10 % badanych do Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, 8 % do Ośrodka Zdrowia, 5 % nie wie, gdzie mogłaby się udać, zaś 1 % nie zwróciłby się do żadnej z wymienionych instytucji.

Wykres 9. Czy wiesz do jakich instytucji możesz się zwrócić, gdy doświadczyłeś/aś przemocy?

Czy wiesz do jakich instytucji możesz się zwrócić, gdy doświadczyłeś/aś przemocy?

100 odpowiedzi

4.3. Analiza wyników badań młodzieży szkolnej z terenu Gminy i Miasta Rudnik nad Sanem

Przeprowadzone badania metodą badawczą, w tym wypadku kwestionariuszem ankiety na terenie Gminy i Miasta w Rudniku nad Sanem, wykazały, że zjawisko przemocy domowej jest znane respondentom. Większość badanych ma też świadomość, że na terenie gminy występuje zjawisko przemocy domowej. Zaledwie 5 badanych jest zdania, że przemoc domowa raczej nie występuje w naszej gminie. Zdumiewający jest fakt, że ponad połowa respondentów uważa, że przemoc domowa występuje zarówno w rodzinach ubogich, jak i dobrze sytuowanych, pełnych, a także niepełnych oraz z problemem alkoholowym. Większość respondentów słyszała o przypadkach występowania przemocy domowej, lecz nie zna osobiście osób, które tego doświadczyły. Jedna trzecia badanych zna takie przypadki, zaś jedna piąta ankietowanych nie ma wiedzy na ten temat. Z kolei za największą przyczynę agresji w stosunku do członków rodziny, zdecydowana większość badanych wskazała na używki (alkohol, dopalacze), a także problemy finansowe oraz stres, odreagowanie niepowodzeń. Zaskakująco odpowiedziała 1/3 badanych wskazując, że przyczyną agresywnych zachowań jest zazdrość, która może w relacji prowadzić do patologicznych zachowań, co za tym idzie, może powodować konflikty i napięcia. Nieliczna część respondentów (34 osoby) wskazała choroby psychiczne jako źródło agresji w odniesieniu do członków rodziny.

Respondenci (82 %) posiadają wiedzę czym jest procedura „Niebieskie Karty”, natomiast niska jest świadomość badanych, kto może założyć „Niebieską Kartę”.

Z przeprowadzonych badań wynika, że 67 % ankietowanych wskazało Policję, jako jednostkę mogącą wszcząć procedurę „Niebieskie Karty”, zaś jedna trzecia respondentów wybrała pracownika z Ośrodka Pomocy Społecznej jako osobę mogącą rozpocząć procedurę. Ankietowani w przeważającej części posiadają wiedzę na temat działającego na terenie Gminy i Miasta w Rudniku nad Sanem Zespołu Interdyscyplinarnego do Spraw Przeciwdziałania Przemocy Domowej.

Ponadto większość badanej rudnickiej społeczności stoi na stanowisku, że w swojej rodzinnej miejscowości czuje się bezpiecznie. Respondenci uważają, że na zwiększenie poczucia bezpieczeństwa publicznego w naszej gminie miałyby wpływ zwiększona liczba patroli Policji oraz promowanie akcji społecznych, dotyczących przeciwdziałania przemocy. W mniejszym stopniu bezpieczeństwo publiczne zwiększyłyby zdaniem mieszkańców akcje społeczne w zakresie profilaktyki uzależnień i ograniczenie dostępności sprzedaży alkoholu.

Przebadana grupa mieszkańców Rudnika nad Sanem wykazała się również szeroką znajomością instytucji, na których wsparcie może liczyć osoba pokrzywdzona. Dominująca grupa respondentów (80 %) wskazała jednocześnie Policję i Ośrodek Pomocy Społecznej, połowa respondentów wskazała Sąd, zaś jedna trzecia Prokuraturę.

Respondenci uważają, że odpowiednimi działaniami, jakie należałoby podjąć, w celu przeciwdziałania przemocy domowej jest podnoszenie świadomości społecznej na temat zjawiska przemocy w rodzinie (69 %) izolowanie sprawców przemocy (57 %) oraz zwiększenie dostępności bezpłatnego poradnictwa prawnego, psychologicznego i socjalnego(46 %).

4.4 Podsumowanie wyników badań

Zaprezentowane dane statystyczne pozwalają wysunąć następujące wnioski:

1. Mieszkańcom Gminy i Miasta w Rudniku nad Sanem znane jest zjawisko przemocy i zachowania, mogące świadczyć o jego występowaniu. Jednak w dalszym ciągu wśród badanych jest niskie poczucie świadomości na temat instytucji, które mogą wszcząć procedurę „Niebieskie Karty”. Ponadto najliczniejsza grupa badanych na pierwszym miejscu wskazała alkohol jako najczęstszą przyczynę agresywnych zachowań. Nadal panuje powszechny stereotyp, że sprawcami przemocy są osoby nadużywające alkoholu. Zasadnym jest zatem, by przeprowadzać na terenie gminy akcje, mające uświadomić mieszkańcom, jakie instytucje bądź organy mogą wszczynać „Niebieską Kartę”.

2. Respondenci posiadają wiedzę, do jakich instytucji mogą zgłosić się osoby dotknięte przemocą domową, lecz należałoby rozważyć istotę podnoszenia świadomości mieszkańców na temat zjawiska przemocy poprzez kampanie, konferencje oraz zwrócić uwagę na odizolowanie ofiary od sprawcy.

3. Badani czują się bezpiecznie na terenie naszej gminy, lecz zasadnym byłoby rozważenie większej liczby patroli na ulicach gminy i miasta.

Ankiety skierowane do uczniów szkół podstawowych wykazały, że zjawisko przemocy jest im znane. Potrafią je krótko scharakteryzować i wymienić ich rodzaje.

Ponadto potrafią wskazać zachowania związane z problemem przemocy. Liczna grupa badanych (96 %) wie również, czym jest cyberprzemoc. Niepokojącym jest fakt, iż 41 respondentów doświadczyło przemocy w sieci. Budujące jest, że zarówno dzieci, jak i badana młodzież w większości dobrze czują się w szkole i w domu.

Niezadowolającym jest fakt, że jedna trzecia dzieci i młodzieży była szarpana, zaś jedna czwarta popychana i otrzymywała klapsy i to zarówno od rodziców, jak też od kolegi z klasy,

co wykazały uzyskane dane. Jednak respondenci wiedzą, do kogo mogą zwrócić się o pomoc i w jakich instytucjach to wsparcie otrzymają.

Na uwagę zasługuje nieznajomość „Niebieskiej Linii”. Dlatego ważnym wnioskiem i wskazaniem do realizacji jest prowadzenie kampanii informacyjnych dotyczących instytucji niosących pomoc i ich działalności.

Część ankietowanych uczniów (1/4) potwierdziła, że wobec nich stosowano przemoc. Fakt ten ma kluczowe znaczenie i świadczy o tym, że w badanym środowisku problem istnieje i należałoby podjąć odpowiednie kroki, by go wyeliminować. Działaniem takim powinno być rozpoznanie osób doświadczających przemocy domowej. Jest to trudne zadanie i wymaga obserwacji dziecka i środowiska, w jakim się wychowuje, a takim środowiskiem bliskim dziecku jest szkoła. Wobec powyższego rozpoznanie osób doznających przemocy jest między innymi zadaniem dla pedagogów i nauczycieli. W związku z tym zasadnym byłoby promowanie kampanii informacyjnych na terenie szkoły w celu pogłębienia wiedzy na temat zjawiska przemocy.

Ponadto mimo, iż wysoka jest świadomość dzieci i młodzieży na temat cyberprzemocy to aż ponad 40 % respondentów doświadczyło tego rodzaju przemocy. Zatem zasadnym jest, aby w szkołach przeprowadzać poganki i prelekcje na temat cyberprzemocy.

V. ZASOBY INSTYTUCJONALNE

Ośrodek Pomocy Społecznej w Rudniku nad Sanem:

- Realizacja procedury „Niebieskie Karty” i Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej.

Komisariat Policji w Rudniku nad Sanem:

- Realizacja procedury „Niebieskie Karty” i Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy domowej.

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych:

- Procedura zobowiązania do poddania się leczeniu odwykowemu osób będących sprawcami przemocy domowej i motywowanie do pozostawania w trzeźwości.
- Realizacja procedury „Niebieskie Karty” i Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej.

- Realizacja Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii.

Powiat Nizański przy współpracy z Urzędem Gminy i Miasta w Rudniku nad Sanem:

- Nieodpłatna pomoc prawna m.in. dla osób uwikłanych w problem przemocy w rodzinie.
- Mediacja.
- Nieodpłatne poradnictwo obywatelskie.

Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Rudniku nad Sanem działający przy Caritas Diecezji Sandomierskiej:

- Poradnictwo psychologiczne świadczone przez psychologów.
- Oddziaływania korekcyjno - edukacyjne dla sprawców przemocy domowej.
- Realizacja procedury „Niebieskie Karty” i Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej.

Zakład Opieki Zdrowotnej:

- Realizacja procedury „Niebieskie Karty” i Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej.

Placówki oświatowo-wychowawcze:

- Realizacja procedury „Niebieskie Karty” i Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej.

Stowarzyszenia:

- Realizacja Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej.

VI. CZYNNIKI POZYTYWNE I ZAGROŻENIA W REALIZACJI ZADAŃ

Do czynników sprzyjających właściwej realizacji programu zaliczyć możemy:

- poparcie działań i współpraca z samorządem gminnym,
- dobra współpraca interdyscyplinarna służb i instytucji zarówno w gminie, jak i poza nią,
- dostępność i chęć współpracy specjalistów,
- wzrost kompetencji osób realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej,

- upowszechnienie oferty pomocowej dla osób doświadczających przemocy poprzez stronę internetową, ulotki, plakaty, artykułu w lokalnej gazecie,
- funkcjonowanie aplikacji mobilnej „Twój Parasol”, która stanowi narzędzie do szybkiego skorzystania z pomocy w sytuacjach kryzysowych,
- przeprowadzanie corocznej ogólnopolskiej akcji pt. „Tydzień Pomocy Osobom Pokrzywdzonym Prześstępstwem”,
- sieć pomocy osobom pokrzywdzonym przestępstwem, świadków przestępstw oraz osób im najbliższych w ramach wsparcia z Funduszu Sprawiedliwości,
- wprowadzenie nowej procedury szybkiego reagowania wobec sprawców przemocy domowej, jakim jest nakaz natychmiastowego opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia lub zakaz zbliżania się do mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia,
- wsparcie rodzin przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze poprzez udział w zajęciach podnoszących i wzmacniających umiejętności rodzicielskie,
- funkcjonowanie klubu abstynenta, w którym odbywają się mitingi dla osób uzależnionych oraz współuzależnionych,
- wzrost świadomości społeczności lokalnej w kwestii działań dotyczących przeciwdziałania przemocy domowej,
- wzrost świadomości wśród młodzieży szkolnej,
- poradnictwo prawne między innymi dla osób uwikłanych w problem przemocy domowej,
- szkolenie członków Zespołu Interdyscyplinarnego, grup diagnostyczno - pomocowych i pracowników Ośrodka Pomocy Społecznej.

Do zagrożeń wynikających z realizacji programu należy wymienić:

- ograniczone środki finansowe na realizację zadań w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej,
- niedostateczna ilość specjalistów na terenie gminy,
- brak współpracy rodzin w zakresie przewycięzania kryzysów, brak gotowości do współpracy, ukrywanie aktów przemocy,
- niedostateczna ilość programów dla osób stosujący przemoc domową,
- bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych,
- problem uzależnienia od alkoholu,

- wystąpienie pandemii COVID -19 i związanych z nią ograniczeń, nakazów i zakazów w związku z panującym reżimem sanitarnym i izolacją społeczną,
- natłok obowiązków służbowych i płynące zagrożenia wypaleniem zawodowym pracowników instytucji pomocowych,
- brak wystarczającej liczby lokali socjalnych adekwatnych do potrzeb.

VII. POTRZEBY W ZAKRESIE PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY DOMOWEJ

- ✓ zwiększenie środków finansowych przeznaczonych na przeciwdziałanie przemocy,
- ✓ szkolenia interdyscyplinarne dla służb działających na rzecz rodzin uwikłanych w przemoc domową,
- ✓ wsparcie dla osób działających bezpośrednio na rzecz osób uwikłanych w przemoc, jak i osób stosujących przemoc,
- ✓ mieszkania socjalne,
- ✓ opracowanie i realizacja programów psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową.

VIII. ZAŁOŻENIA GMINNEGO PROGRAMU PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY DOMOWEJ ORAZ OCHRONY OSÓB DOZNAJĄCYCH PRZEMOCY DOMOWEJ NA LATA 2024-2027

8.1. Beneficjenci programu

Beneficjentami programu, będącymi odbiorcami działań wskazanych w programie są:

1. osoby dotknięte przemocą domową,
2. osoby stosujące przemoc domową,
3. świadkowie przemocy domowej,
4. osoby realizujące procedurę „Niebieskie Karty”,
5. społeczność lokalna.

8.2. Realizatorzy programu:

Realizatorzy poszczególnych działań zostali wskazani w punkcie 8.5. programu

8.3. Miejsce i czas realizacji programu

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej będzie realizowany na terenie Gminy i Miasta Rudnik nad Sanem w latach 2024-2027.

8.4. Cele programu

Cel główny:

Zwiększenie skuteczności przeciwdziałania przemocy domowej oraz zmniejszenie skali tego zjawiska na terenie Gminy i Miasta Rudnik nad Sanem.

Cele szczegółowe:

1. Zwiększenie działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej.
2. Zwiększenie pomocy dla ofiar przemocy domowej.
3. Zwiększenie skuteczności oddziaływań wobec osób stosujących przemoc domową.
4. Podnoszenie kwalifikacji i kompetencji służb i przedstawicieli podmiotów realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej w celu podniesienia jakości i dostępności świadczonych usług.

8.5. Realizacja programu i celów szczegółowych dla poszczególnych instytucji i realizatorów

Zmniejszenie skali zjawiska przemocy w rodzinie, pomaganie osobom dotkniętym przemocą, a także oddziaływanie na osoby stosujące przemoc jest nadrzędnym celem, który powinien łączyć wszystkie działania. Każde z działań w ramach celów szczegółowych zostało przypisane konkretnym podmiotom odpowiedzialnym za ich realizację. Poniżej opisano również przewidywane wskaźniki monitorowania realizacji działań oraz czas realizacji działań.

Cel 1: Zwiększenie działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej

Zadania	Wskaźniki	Czas realizacji	Realizator
Diagnoza zjawiska przemocy domowej na obszarze Gminy i Miasta. Ustalenie liczby rodzin zagrożonych przemocą domową.	Liczba opracowanych diagnoz	Raz w roku, do końca roku	Zespół Interdyscyplinarny
Lokalne kampanie na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej: - plakaty - ulotki - szkolenia - informacje o kampanii na stronie internetowej OPS i Urzędu Gminy i Miasta	Liczba przeprowadzonych kampanii	Raz w roku	Zespół Interdyscyplinarny
Działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą domową: - poradnictwo specjalistyczne, - szkolenia dla rodziców i opiekunów	Liczba zrealizowanych szkoleń Liczba osób, którym udzielono porad	2024 - 2027 według potrzeb i możliwości finansowych	Zespół Interdyscyplinarny
Poradnictwo prawne	Liczba osób, którym udzielono porad	2024 – 2027 według potrzeb	Zespół Interdyscyplinarny oraz przedstawiciele pozostałych instytucji, które nie są członkami ZI
Prowadzenie interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej	Liczba założonych „Niebieskich Kart”	2024 – 2027	Zespół Interdyscyplinarny
Wspieranie różnych form spędzania wolnego czasu promujące zachowania nieagresywne: - organizowanie zajęć dla dzieci i młodzieży, - wspieranie organizowanych zajęć dla dzieci i młodzieży	Liczba zorganizowanych zajęć lub tych, które były wspierane Liczba osób uczestniczących	2024 - 2027 w zależności od zgłaszanych potrzeb i możliwości finansowych	Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, PSP Nr 1, PSP Nr 2, PSP Nr 3, PSP w Przędzelu, PSP w Kopkach, Miejski Ośrodek Kultury,

			Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji, Towarzystwo Miłośników Ziemi Rudnickiej
Edukacja dzieci i młodzieży w zakresie przemocy: - programy profilaktyczne, - lokalne kampanie, - szkolenia, - ulotki, - plakaty, - konkursy	Liczba zrealizowanych programów profilaktycznych i szkoleń Liczba przeprowadzonych kampanii Liczba uczestników	Raz w roku według potrzeb i możliwości finansowych	Zespół Interdyscyplinarny, PSP Nr 1, PSP Nr 2, PSP Nr 3, PSP w Przędzeli PSP w Kopakach
Dystrybucja ulotek na temat przemocy i jej skutków	Liczba rozpowszechnionych ulotek	2024 – 2027 na bieżąco	Wszyscy realizatorzy

Cel.2 : Zwiększenie pomocy dla ofiar przemocy domowej

Zadania	Wskaźniki realizacji	Czas realizacji	Realizator
Funkcjonowanie Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej	Liczba posiedzeń Zespołu Interdyscyplinarnego Liczba powołanych grup diagnostyczno - pomocowych	2024 - 2027 na bieżąco	Zespół Interdyscyplinarny
Bezpłatna pomoc prawna m. in. dla osób uwikłanych w problem przemocy	Liczba osób uwikłanych w problem przemocy domowej, które skorzystały z pomocy prawnej Liczba osób, którym zaproponowano skorzystanie z pomocy prawnika	2024 - 2027 na bieżąco	OPS, OIK, Policja
Pomoc psychologiczna	Liczba osób, które skorzystały z pomocy psychologicznej	2024 - 2027 na bieżąco	OIK
Udzielanie pomocy i wsparcia rodzinom i osobom dotkniętym przemocą: - praca socjalna, - wsparcie finansowe, - pomoc w formie usług opiekuńczych - kierowanie do specjalistów,	Zakres udzielanej pomocy Liczba osób, którym udzielono porad	2024 - 2027 według potrzeb	Wszystkie podmioty realizujące procedurę "Niebieskie Karty"

- poradnictwo według potrzeb, - powiadamianie Sądu o sytuacji nieletnich, - wizyty w środowiskach osób pokrzywdzonych			
Monitorowanie sytuacji rodzin uwikłanych w problem przemocy	Liczba monitorowanych rodzin	2024 - 2027 na bieżąco	OPS, GKRPA, PSP Nr 1, PSP Nr 2, PSP Nr 3, PSP w Przędzeli, PSP w Kopkach, Policja, NZOZ Centrum Zdrowia „Panorama”
Zapewnienie osobom dotkniętym przemocą domową miejsc w ośrodkach wsparcia	Liczba osób skierowanych do ośrodków wsparcia	2024 - 2027 na bieżąco	OPS
Zapewnienie bezpieczeństwa krzywdzonym dzieciom w trybie art.12a ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie	Liczba dzieci zabezpieczonych w przypadku bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia, w związku z przemocą w rodzinie	2024 - 2027 na bieżąco	OPS, Policja, NZOZ Centrum Zdrowia „Panorama”
Upowszechnianie informacji i edukacja w zakresie możliwości i form udzielania pomocy osobom dotkniętym przemocą domową	Liczba opracowanych i upowszechnianych materiałów informacyjnych Liczba lokalnych kampanii społecznych	2024 - 2027 na bieżąco	OPS, GKRPA, Policja, PSP Nr 1, PSP Nr 2, PSP Nr 3, PSP w Przędzeli, PSP w Kopkach, Zespół Interdyscyplinarny, NZOZ Centrum Zdrowia „Panorama”, Kuratorzy zawodowi
Udostępnianie i rozpowszechnianie telefonów zaufania oraz telefonów informacyjnych, interwencyjnych dla osób dotkniętych przemocą domową: - plakaty, - ulotki, - informacje umieszczane na stronie	Liczba rozpowszechnianych ulotek, plakatów, informacji dotyczących telefonów zaufania dla osób dotkniętych przemocą domową	Raz w roku	OPS, Policja, GKRPA, PSP Nr 1, PSP Nr 2, PSP Nr 3, PSP w Kopkach, PSP w Przędzeli, NZOZ Centrum Zdrowia „Panorama”, Zespół Interdyscyplinarny

<p>internetowej OPS Urzędu Gminy i Miasta - informacje umieszczane na tablicach ogłoszeń OPS, Urzędu Miasta i Gminy</p>			
<p>Badanie skuteczności pomocy udzielanej rodzinom dotkniętym przemocą: - prowadzenie monitoringu realizacji działań Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Ofiar Przemocy Domowej</p> <p>Realizacja procedury „Niebieskie Karty”</p>	<p>Liczba wszczętych procedur NK</p> <p>Liczba kontynuowanych w danym roku procedur NK wszczętych w latach poprzednich</p> <p>Liczba rodzin objętych procedurą NK</p> <p>Liczba osób objętych w danym roku działaniami</p> <p>Liczba wypełnionych formularzy NK-A dokumentujących kolejne zdarzenia stosowania przemocy</p> <p>Liczba zakończonych procedur NK z uwagi na ustania przemocy domowej</p> <p>Liczba zakończonych procedur NK z uwagi na brak zasadności podejmowania działań</p> <p>Liczba osób wobec których podjęto działania monitorujące po zakończeniu procedury NK</p>	<p>Raz w roku</p>	<p>Zespół Interdyscyplinarny</p>

Cel. 3: Zintensyfikowanie działań interwencyjnych wobec osób stosujących przemoc domową

Zadania	Wskaźniki realizacji	Czas realizacji	Realizator
Realizacja procedury „Niebieskie Karty”	<p>Liczba osób stosujących przemoc domową objętych procedurą NK</p> <p>Liczba sporządzonych „Niebieskich Kart-D”</p> <p>Liczba wszczętych postępowań przygotowawczych w sprawach związanych z przemocą</p> <p>Liczba odmów wszczęcia postępowań przygotowawczych w sprawach związanych z przemocą domową</p> <p>Liczba zakończonych postępowań w sprawach związanych z przemocą domową przez sporządzenie aktu oskarżenia</p> <p>Liczba zakończonych postępowań przygotowawczych w sprawach związanych z przemocą domową przez umorzenie postępowania</p>	2024 - 2027 na bieżąco	<p>OPS, Zespół Interdyscyplinarny, Policja, PSP Nr 1, PSP Nr 2, PSP Nr 3, PSP w Przędzeli, PSP w Kopkach, GKRPA, NZOZ Centrum Zdrowia „Panorama”, Kuratorzy Sądowi</p>
Aktywność i współdziałanie oraz wymiana informacji pomiędzy służbami w zakresie monitoringu, zachowań osób uprzednio skazanych za stosowanie przemocy domowej.	Liczba przekazanych organom ścigania i wymiaru sprawiedliwości informacji o ponownym stosowaniu przemocy w rodzinie przez osoby uprzednio skazane za przemoc	2020 – 2027 na bieżąco, według potrzeb	Zespół Interdyscyplinarny
Przeprowadzanie rozmów z osobami stosującymi przemoc: - motywowanie do udziału w programach oddziaływań	Liczba osób motywowanych przez grupy diagnostyczno-pomocowe do uczestnictwa w programach	2024 - 2027 na bieżąco	<p>OPS, Zespół Interdyscyplinarny, Policja, GKRPA</p>

<p>korekcyjno- edukacyjnych, -skierowanie do udziału w programach oddziaływań korekcyjno- edukacyjnych, - przeprowadzanie rozmowy pod kątem nadużywania alkoholu, środków odurzających, substancji psychotropowych lub leków - uświadamianie , jakie są skutki i konsekwencje wynikające ze stosowania przemocy</p>	<p>korekcyjno- edukacyjnych</p> <p>Liczba osób, które przystąpiły do programu</p> <p>Liczba osób skierowanych przez ZI do uczestnictwa w programach korekcyjno- edukacyjnych</p> <p>Liczba osób, które ukończyły program</p> <p>Liczba osób, z którymi przeprowadzono rozmowy na temat skutków nadużywania alkoholu, środków odurzających</p>		
---	---	--	--

Cel 4: Podnoszenie kwalifikacji i kompetencji służb i przedstawicieli podmiotów realizujących działania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie

Zadania	Wskaźniki	Czas realizacji	Realizator
<p>Zorganizowanie szkolenia dla członków Zespołu Interdyscyplinarnego i osób zobligowanych do realizacji procedury „Niebieskie Karty”. Udział w szkoleniach osób świadczących pomoc na rzecz osób dotkniętych przemocą domową</p>	<p>Liczba przeprowadzonych szkoleń dla ZI</p> <p>Liczba osób uczestniczących</p> <p>Liczba przeprowadzonych szkoleń dla członków Grup Diagnostyczno-Pomocowych</p> <p>Liczba uczestniczących osób</p>	<p>2024 - 2027 według zgłaszanych potrzeb i możliwości finansowych</p>	<p>Zespół Interdyscyplinarny, OPS</p>

8.6. Przewidywane efekty wynikające z realizacji programu

Zakłada się, że zadania realizowane w ramach programu doprowadzą do zwiększenia skuteczności pomocy i wsparcia osobom i rodzinom zagrożonym i dotkniętym przemocą poprzez:

- zwiększenie wiedzy i wrażliwości społeczności lokalnej wobec zjawiska przemocy domowej,
- wzmocnienie i upowszechnienie działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej,
- podnoszenie świadomości społecznej w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej,
- ochrony ofiar przemocy domowej,
- zwiększenie dostępności wsparcia dla osób dotkniętych przemocą domową,
- zmniejszenie liczby osób i rodzin dotkniętych przemocą,
- zintensyfikowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc domową.

8.7. Monitorowanie, ewaluacja i sprawozdawczość

Program będzie monitorowany w celu sprawdzenia, czy działania ujęte w programie są realizowane, czy są wykonywane zgodnie z ustalonymi terminami i czy wymagają wprowadzania zmian. Monitoring będzie prowadzony w oparciu o sprawozdawczość podmiotów zaangażowanych w realizację działań wskazanych w programie. Podmioty realizujące działania przesyłają do przewodniczącej Zespołu Interdyscyplinarnego informacje zwrotne do końca lutego za rok ubiegły. Przewodnicząca ZI opracowuje całościowe sprawozdanie z realizacji programu do końca marca, które następnie przedkłada Radzie Miejskiej.

Dla zbadania efektów programu po jego zakończeniu przeprowadzona zostanie ewaluacja programu. Metodą ewaluacji będzie ankieta ewaluacyjna przeprowadzona wśród dzieci szkół podstawowych oraz wśród mieszkańców Gminy i Miasta Rudnik nad Sanem. Pozwoli ona m.in. na dostosowanie form wsparcia do potrzeb i problemów istniejących w Gminie i Mieście Rudnik nad Sanem. Za ewaluację programu odpowiedzialny będzie Zespół Interdyscyplinarny.

ZAKOŃCZENIE

Opracowanie Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Ofiar Przemocy Domowej ma terenie Gminy i Miasta Rudnik nad Sanem na lata 2024 - 2027 ma na celu zwiększenie skuteczności przeciwdziałania przemocy domowej oraz zmniejszenie skali tego zjawiska na terenie gminy. Program jest kontynuacją działań podejmowanych w ramach realizacji wcześniejszego dokumentu, obejmującego lata 2020 - 2023. Istotnym elementem programu jest zatem dalsze wprowadzenie w życie działań, mających na celu z jednej strony podnoszenie świadomości społecznej na temat przyczyn i skutków przemocy domowej oraz promowanie metod wychowawczych bez używania przemocy, a z drugiej strony zapewnienie ochrony i udzielenie pomocy osobom doznającym przemocy domowej, a także upowszechnienie informacji o możliwościach i formach udzielania pomocy, zarówno osobom doznającym przemocy, jak i stosującym przemoc domową.

Program został opracowany przez:

Pracowników Ośrodka Pomocy Społecznej w Rudniku nad Sanem:

Pucko Beatę – Starszego Specjalistę Pracy Socjalnej

Katarzynę Szpytma – Specjalistę Pracy Socjalnej

Wykaz skrótów

OPS - Ośrodek Pomocy Społecznej

OIK – Ośrodek Interwencji Kryzysowej

GKRPA – Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

PSP – Publiczna Szkoła Podstawowa

ZI – Zespół Interdyscyplinarny

NK – procedura „Niebieskie Karty”